

tyrers Dage udholdt for sin Sag, hvad disse Kvinder har udholdt. Og hvis ikke denne Verdenskrig lærer Mændene at indse, at der fremtidig maa være to Herrer i Europas Hus: det mandlige og det kvindelige Princip, da er det ikke umuligt, at de engelske Kvinders heroiske Kampmaade vil sætte Spor ogsaa i de Lande, hvor man endnu nægter Kvinderne deres borgerlige Ret.

Men ikke nok med at de her anførte Sider af „Klokke Roland“ skæmmer dens Indhold, de svækker ogsaa dens Bevisførelse, hvilket Forfatteren mulig i sin Iver ikke har gjort sig klart. Det lader sig virkelig ikke gøre paa det ene Sted i en Bog at frakende Kvinden al Følelse af Pligt overfor Sandheden, og paa det andet Sted at fremføre en Kvindes Vidnesbyrd som gældende for den tyske Nations Kulturstandpunkt. Ikke desto mindre har Johannes Jørgensen af den belgiske Regeringskomité's *Hundreder og atter Hundreder Rapporter* kun udtaget en Indberetning — en eneste — og den er af en Kvinde. Mere end denne Kvindes Ord behøver han ikke for at være overbevist om, at den tyske Hærs Vej gennem Belgien har været afmærket med Lig og nedbrændte Hjem. „Hvad jeg her har sagt, er den nøjagtige og fuldstændige Sandhed. Jeg bekræfter det paa Ære og Samvittighed, og jeg er rede til at gentage det under Ed,“ saaledes slutter Mlle Dierix sin Beretning, saa jævn og ædruelig i al sin gribende Rædsel. Men ak — Læseren, som af Johannes Jørgensen har lært, at Kvinden ligesom Tyskeren ingen Følelser har af Pligt overfor Sandheden, han trækker selvforstaaelig paa Skulderen af dette Vidnesudsagn af en Kvinde under Eds Tilbud. Og det nytter lidet, at Johannes Jørgensen i dybeste Alvor forsikrer os, at alt i denne Rapport er Nøjagtighed og Ærlighed. Det gaar ham i dette Tilfælde som Bajadsen, hvem Publikum ler af, naar han for Alvor græder. Vi kan ikke, hvor ondt det end gør os, tage hans Forsikringer om Mlle Dierix' Ærlighed alvorlig, han har selv gjort det af med Læsernes Tro paa Kvindens Samvittighed og Pligtfølelse overfor Sandheden, og hvis han har været berettiget hertil, kan ikke selv hans dyreste Forsikringer gøre denne Tro levende igen. —

„Klokke Roland“ ringer, ringer om den yderste Dag, om det store Slagtoffer, hvor Luften og Markens Dyr

drikker Fyrsternes og de vældiges Blod, og Menneskene vaander sig under Klokkeslagene: „Faar dette aldrig Ende?“ — Men den store Verdensbrand griber stadig om sig, sniger sig som Løbeild gennem nye Landsstrækninger og slaar ud i Flamme snart her snart der. Hvert Aar, der gaar, betegner nyt Menneskemateriale, nyt Brændoffer til Baalet. Alle Slukningsforanstaltninger er forgæves. Ragnarok er over Jordens Børn.

Men midt i Dødens Nat rører der sig et nyt Liv, knyttes der i Stillehed nye Baand mellem Land og Land, selv dem som Krigen skilte ad. Og vi hører nye Klokketoner ikke med Klang af „stabat mater“ eller „dies iræ“, ikke fra sønderskudte Taarne mellem Ruiners Dynger, men Toner af usynlige Klokke, som ringer en ny Tid ind over den lidende Menneskehed, med Ord som disse:

„Vi Kvinder, samlede til en international Kongres i Haag 1915 fra forskellige krigsførende og ikke krigsførende Lande, erklærer, at vi til Trods for det Had og den Strid, som nu opfylder Verden, føler os forenede i fælles Kærlighed til Moralens og Kulturens Idealer. Det er os en Samvittighedssag i denne oprørte Tid at aflægge Vidnesbyrd om denne vor fælles Overbevisning og at arbejde paa Forsoning, mellem Folkene. Denne Enighed i Sindelaget er Baandet, som sammenknytter os, selv om vore Meninger om Vejene til Maalet skulde afvige fra hverandre.“

Saaledes taler i fælles Kor Tysklands, Østrig-Ungarns, Englands, Belgiens, Italiens og de fleste af de neutrale Landes Kvinder. Der er Opstandelsestoner i disse Ord, Opstandelse for de Idealer, som Mændenes Krig har nedstyrtet og nedpløjet under Mørsernes Hjul, Opstandelse for den Halvdel af Menneskeheden, som Mændenes Eneherredømme har traadt under Hæl og forvansket til det Vrangbillede paa Kvindelighed, som Johannes Jørgensen har budt Læseverdenen i sit skønne Sorgen og Vredens Værk: „Klokke Roland“.

Gyrithe Lemche.

Kvindesagen paa Partiernes Programmer.

—:—

Som Læserne vil huske, har det radikale Parti allerede paa sit Arbejdsprogram op'aget D. K.'s Krav om Kvinders Adgang paa lige Fod med Mænd til Embeder og Stillinger, samt om Hustruens familieretlige Ligestilling. Det nydannede *Konservative Folkeparti*, opstaaet af det gamle Højre, de Frikonservative samt et Fløj af Venstre har nu ogsaa ifølge Berl. Tid. vist D. K.'s Program den Imødekommenhed at sætte paa sit Arbejdsprogram:

Gennemførelsen af Kvindens retslige Ligestilling med Manden.

Dette Programpunkt ledsages af følgende Udtalelse:

Partiet nærer den Overbevisning, at Kvindens Indtræden i Fremtidens politiske Gerning vil bidrage til at højne det offentlige Liv, og tilsiger sin Bistand til hendes Bestræbelser for at udvikle og dygtiggøre sig til den frie, selvstændige Samfundsborgers Ansvar og Arbejde. Det er Partiets sikre Haab, at Kvindens Indskud i Landets Lovgivnings-Virksomhed vil blive en Støtte til Gennemførelsen af Kvindens fulde retslige Ligestilling med Manden.

At Det konservative Folkeparti saa imødekommende tilsiger Kvinden dets Bistand i hendes Bestræbelser for at udvikle og dygtiggøre sig til den frie, selvstændige Samfundsborgers Ansvar og Arbejde, berettiger D. K. til at vente Støtte hos Partiet, dersom vi eventuelt skulde søge Rigsdagens Hjælp til at bringe vor Undervisning i Samfundskundskab ud til alle Egne af Landet og ned i alle Lag af Befolkningen. Ligeledes føler vi os berettigede til i ovenstaaende Udtalelse, at det er Partiets sikre Haab, at Kvindens særlige Indskud i Landets Lovgivnings-Virksomhed vil blive en virksom Støtte til Gennemførelsen af at se et Tilsagn om, at Det konservative Folkeparti vil gøre, hvad der staar i dets Magt for, at Kvinderne faar den Repræsentation paa Ting, som er Betingelsen for, at de kan gøre noget Indskud i Landets Lovgivnings-Virksomhed.